

Una peça clau del patrimoni industrial per explicar el món de la ceràmica de la Bisbal d'Empordà

El Col·legi d'Arquitectes de Catalunya aposta per la preservació de la fàbrica Coromina de la Bisbal d'Empordà

Girona, 23 de maig de 2007.- La Demarcació de Girona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC) aposta per la preservació de la **Fàbrica Coromina** de la Bisbal d'Empordà, coneguda també com La Gabarra, i així ho va fer constar en un informe enviat a l'Ajuntament de la Bisbal d'Empordà, el passat 30 d'abril de 2007, en el qual proposava que es suspenguessin les llicències d'obra per un any per poder valorar l'edificació per declarar-la bé cultural d'interès local (BCIL). Aquesta proposta va ser recolzada per unanimitat pels grups de l'Ajuntament de la Bisbal com van acordar en el ple extraordinari celebrat el divendres 18 de maig.

L'informe preliminar sobre l'interès patrimonial de la Fàbrica Coromina en què s'ha basat la proposta col·legial i la decisió municipal ha estat avalat per l'Agrupació d'Arquitectes per a la Defensa i la Intervenció en el Patrimoni Històric –AADIPA-, una instància del propi COAC. De fet, la necessitat d'elaborar aquest informe tècnic urgent sorgeix arrel d'unes visites que fa l'AADIPA en el marc de l'**Any Masó cent anys d'arquitecte**, on reben la notícia de l'imminent tancament de la fàbrica i del seu possible enderroc.

L'informe, realitzat per l'arquitecta de l'AADIPA Anna Albó, conclou que la Fàbrica Coromina presenta suficients elements d'interès com per considerar que l'edifici té interès cultural, d'acord amb la Llei 9/1993 del Patrimoni Cultural Català:

➤ Interès arquitectònic en el marc de la Bisbal i fins i tot català per: la seva concepció arquitectònica com un edifici modular que partint d'un nucli inicial de dimensions reduïdes ha pogut anar creixent al llarg del temps, d'acord amb les necessitats de la fàbrica, mantenint la mateixa solució modular i constructiva. La seva riquesa espacial aconseguida amb una solució constructiva molt senzilla que ha admès una gran versatilitat funcional, l'interès de la solució constructiva de pilars circulars i biguetes en T de secció variable formant una coberta en dent de serra i amb els pilars coronats a l'exterior per "barrets" de ceràmica vidrada verda, que constitueixen una singularitat i són l'element decoratiu, alhora que funcional, més característic de l'edifici. Són interessants també, els pilars de maó circulars, les voltes revestides de maó, els capitells de formigó i les arcades de pilars de formigó i òculs de maó que cal acabar de confirmar si són solucions del mateix Rafael Masó o de l'arquitecte Pelayo Martínez.

La façana actual també un element interessant ja que aconsegueix un delicat equilibri entre els volums que la configuren: la forma rectangular es trenca amb un dels grans volums que sobresurten de la coberta en dent de serra per un costat i, per l'altre, el petit cub que també sobresurt del transformador i l'obertura en el mur que forma l'accés equilibren el primer volum. La manera com es disposen les cinc finestres en relació a aquest perfil completa aquest joc d'equilibris.

L'existència d'un element singular: el plafó ceràmic de Sant Narcís dissenyat per Rafael Masó.

➤ Interès per la utilització de nous materials i noves tecnologies en l'arquitectura industrial a Catalunya: cal tenir en compte que feia pocs anys que es produïa ciment portland a Catalunya i per tant, formigó. La Fàbrica Coromina es pot considerar un edifici primerenc en la utilització d'aquest nou material característic del segle XX.

➤ Interès en el món de les indústries ceràmiques: el forn que s'ha conservat és un bon exemple de forn de flama invertida. També es conserven forns més moderns d'interès. De fet, a la Bisbal només hi ha dues fàbriques més que produeixen ceràmica vidrada i per tant, no existeixen més forns d'aquestes tipologies en tot el territori català.

Les instal·lacions, dipòsits, maquinària etc., són d'interès per a conèixer el món de la ceràmica. També ho és la maquinària i els motllos de guix que es conserven de les peces ceràmiques.

La documentació de la fàbrica, conservada al Museu Terracotta de la Bisbal d'Empordà també representa un fons documental de gran interès.

➤ Interès urbà en el marc de la Bisbal: la imatge urbana de la Bisbal ha estat conformada per les xemeneies i les masses de maó de les fàbriques de ceràmica durant molts anys, juntament amb el castell, l'església, la plaça, el convent, les voltes i el passeig. Les xemeneies eren un dels elements que sobresortia del perfil usual de les cases d'una o dues plantes. Això era el reflex d'una activitat econòmica que ha marcat la vida de la ciutat. I la "imatge urbana" no és una simple imatge, és la seva identitat, la representació simbòlica de la ciutat per als que hi viuen, allò amb què s'identifiquen, el seu paisatge viscut. És allò que singularitza la ciutat i que explica perquè la Bisbal és com és. Per això forma part del seu patrimoni cultural.

➤ Interès històric i social en el marc de la Bisbal i la seva indústria ceràmica: la Fàbrica Coromina ha estat una de les grans fàbriques de ceràmica de la Bisbal. La història de la població de tot el segle XX està relacionada amb aquesta indústria. A més, va ser aquí on gràcies a Rafael Masó es va desenvolupar la tècnica ceràmica que ha permès que la Bisbal esdevingués la "capital del vidrat".

➤ Vinculació de la fàbrica amb el modernisme i el noucentisme a les comarques gironines: Rafael Masó, un dels arquitectes gironins més rellevants, participa en la fundació d'aquesta fàbrica per tal de poder disposar dels models ceràmics que li interessien. Per tant, la fàbrica té un paper essencial en l'obra de Rafael Masó i en el modernisme i noucentisme gironins. Aquí hi havia els motllos de peces de Rafael Masó i aquí s'han pogut fabricar quan ha convingut, el darrer exemple el tenim en la rehabilitació de la casa de la Punxa, després que un llamp destruís l'estiu passat part de la coberta recoberta d'escates vidrades verdes.

La Fàbrica Coromina és un complex datat l'any 1918 tot i que ha patit diverses ampliacions posteriors. El configuren un edifici principal amb coberta en forma de dents de serra i una façana plana i regular amb coronament recte que amaga aquestes dents. A aquest primer cos format per dotze naus, s'hi adossa un cos que conté el forn i l'assegador. El conjunt també compta amb dues xemeneies de maó i tres naus més que contenen la trituradora de terres, les terres i els forns de rodets.

Per a més informació:

Vanessa Masip

Departament de Comunicació – Demarcació de Girona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

Plaça de la Catedral, 8. 17004 Girona. Tel. 972.41.28.96 – A/e: premsa.gjr@coac.net

Sala de Premsa: http://www.e-coac.org/premsa/e-coac_noticies/